

INFORMACJA O ZMIANACH W KPC ORAZ USTAWIE O KOSZTACH SĄDOWYCH W SPRAWACH CYWILNYCH

Ustawą z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 13.09.2023 r., Poz. 1860) wprowadzono szereg zmian w KPC oraz ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Część przepisów weszła w życie 28 września 2023 roku, inne – wprowadzające do KPC doręczenia przez portal informacyjny oraz rozprawy zdalne - będą obowiązywały od 14 marca 2024 roku.

Poniżej informacje dotyczące zmian w obu ustawach, które obowiązują od 28 września 2023 roku.

Zmiany w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego:

1) odejście od zasady kolegalności w postępowaniu odwoławczym poprzez uchylenie art. 367 § 3, który statuował zasadę, że sprawy w postępowaniu apelacyjnym są rozpoznawane w składzie trzech sędziów zawodowych;

2) nowy przepis art. 367¹ kpc wprowadzający zasadę, że składy jednoosobowe będą właściwe do rozpoznawania spraw w postępowaniu odwoławczym z wyjątkiem spraw:

a) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu zaskarżenia choćby w jednej z wniesionych apelacji przekracza milion złotych,

b) rozpoznawanych w pierwszej instancji przez sąd okręgowy jako właściwy rzeczowo, z uwzględnieniem pkt 1,

c) rozpoznawanych w pierwszej instancji w składzie trzech sędziów na podstawie art. 47 § 4

– które podlegają rozpoznaniu w składzie trzech sędziów.

3) W sprawach podlegających rozpoznaniu w składzie trzech sędziów sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem wydania postanowienia, o którym mowa w art. 224 § 3, lub wyroku (art. 367¹ § 2);

4) nawet jeśli ustawa przewiduje, że sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego, prezes sądu może zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeżeli uzna to za wskazane ze względu na szczególną zawilóść lub precedensowy charakter sprawy (art. 367¹ § 3);

5) zmiany dotyczące przepisu art. 387 polegające na:

- zmianie redakcyjnej art. 387 § 1, który otrzymuje brzmienie odpowiadające treści zdania pierwszego dotychczasowego art. 387 § 1,

- zdanie drugie dotychczasowego art. 387 § 1 wyodrębnione do nowej jednostki redakcyjnej tj. **art. 387 1¹** i uzupełnione o trzecią kategorię spraw, w których sąd drugiej instancji **nie uzasadnia z urzędu wyroku, lecz na wniosek strony, tj. także w sprawach, w których skarga kasacyjna ani zażalenie do Sądu Najwyższego nie przysługują;**

- konsekwencją dodania do art. 387 § 1¹ jest zmiana zdania trzeciego w §2 art. 387.

6) zmiany dotyczące zażaleń:

a) **dodanie nowego przepisu art. 394^{1a} § 1²** wedle którego, zażalenia o których mowa w art. 394^{1a} § 1 rozpoznawane są przez trzyosobowy skład tego sądu pierwszej instancji, który wydał zaskarżone postanowienie;

b) w **art. 394² § 1¹** poszerzono katalog postanowień na które przysługuje zażalenie do innego składu sądu drugiej instancji o postanowienia tego sądu dotyczące: wynagrodzenia biegłego, mediatora i należności świadka (**dodano pkt 4¹**) oraz o odmowie uzasadnienia orzeczenia oraz jego doręczenia (**dodano pkt 5¹**);

c) **zażalenia** na postanowienia o których mowa w art. 394² § 1 i 1¹ rozpoznaje sąd **w składzie trzech sędziów (nowy art. 394² § 1³)**

7) **zmiana treści art. 397** polegająca na tym, że:

- § 1 otrzymuje brzmienie, wedle którego sąd rozpoznaje zażalenie na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego;

- zmianie ulega treść niedawno dodanego przepisu §1¹ poprzez usunięcie słów „w składzie jednego sędziego”, co jest konsekwencją zmiany treści §1.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

W postępowaniach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie w/w przepisów tj. przed 28 września 2023 roku, **sąd rozpoznaje sprawę w składzie** zgodnym z przepisami ustawy zmienianej tj. **w składzie jednoosobowym**. Jeżeli na podstawie przepisów dotychczasowych do rozpoznania sprawy wyznaczono skład trzech sędziów, **dalsze jej prowadzenie przejmuje sędzia wyznaczony jako sprawozdawca**. Czynności dokonane przez sąd w składzie zgodnym z przepisami dotychczasowymi pozostają w mocy. Sąd rozpoznaje sprawę w składzie zgodnym z przepisami dotychczasowymi, jeżeli przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy doszło do zamknięcia rozprawy.

Przepisy art. 387 § 1-2 ustawy w nowym brzmieniu stosuje się do orzeczeń wydanych po dniu 28 września 2023 roku.

Zmiany w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych:

1) nowa **opłata stała w wysokości 1000 zł**, wprowadzona poprzez dodanie nowego art. 13f, dotyczy **powództwa o uznanie za bezskuteczną czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wartość przedmiotu sporu lub wartość przedmiotu zaskarżenia wynosi ponad 20 000 złotych, pod warunkiem, że roszczenie wierzyciela wobec dłużnika zostało stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu, orzeczeniem sądu**

polubownego, którego wykonalność została stwierdzona przez sąd, ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym, albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd;

2) nowe opłaty od wniosku o zawezwanie do próby ugodowej:

a) w sprawach o prawa niemajątkowe – piąta część opłaty, jednak nie mniej niż 100 zł (art. 19 ust. 3 pkt 3 w nowym brzmieniu)

b) w sprawach o prawa majątkowe:

- opłata stała w kwocie 120 zł od wniosku, którego wartość przedmiotu sporu nie przekracza 20 000 zł (nowy art. 23a ust. 1)

- opłata stała w kwocie 300 zł od wniosku, którego wartość przedmiotu sporu przekracza 20 000 zł (nowy art. 23a ust. 2)

3) nowe zasady dotyczące opłat od wniosku o uzasadnienie, w zależności od tego, czy dotyczą orzeczeń co do istoty sprawy, czy też postanowień lub zarządzeń formalnych:

- pozostaje **opłata stała w kwocie 100 złotych**, jednak pobierana będzie **od wniosku o doręczenie wyroku albo postanowienia co do istoty sprawy z uzasadnieniem** zgłoszonego w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia albo doręczenia tego orzeczenia (art. 25b ust. 1);

- nowa **opłata stała w kwocie 30 złotych**, pobierana **od wniosku o doręczenie postanowienia, innego niż wskazane w ust. 1, lub zarządzenia z uzasadnieniem** zgłoszonego w terminie tygodnia od dnia ogłoszenia albo doręczenia tego orzeczenia albo zarządzenia (art. 25b ust. 2);

- dotychczasowa regulacja zawarta w art. 25b ust. 2 stanowi nową jednostkę redakcyjną art. 25b ust. 3, jej treść pozostaje bez zmian;

- opłaty, o których mowa wyżej, zaliczone na poczet opłaty od środka zaskarżenia, **nie podlegają zwrotowi, chyba że** uwzględniono ten środek zaskarżenia z powodu oczywistego naruszenia prawa, a naruszenie to stwierdził sąd odwoławczy lub Sąd Najwyższy (nowy art. 79 ust. 4);

- nie pobiera się opłaty od wniosku o doręczenie orzeczenia lub zarządzenia wraz z uzasadnieniem, jeżeli strona na mocy art. 95 ust. 1-4 nie ma obowiązku uiszczenia opłaty od środka zaskarżenia (nowy przepis art. 95 ust. 5);

4) **nowa treść art. 35 ust 1**: "W sprawach z zakresu prawa pracy od pracodawcy pobiera się opłatę podstawową wyłącznie od apelacji, zażalenia, skargi kasacyjnej i skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Jednakże w sprawach, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa kwotę 50 000 złotych, od wartości przedmiotu sporu ponad tę kwotę, od pracownika i pracodawcy **pobiera się opłatę od apelacji, na zasadach przewidzianych w art. 13.**";

5) poszerzono katalog pism, od których **sąd zwraca trzy czwarte uiszczonej opłaty o wniosek o zawezwanie do próby ugodowej, jeżeli** w postępowaniu z tego wniosku **zawarto ugodę**, chyba że sąd uznał ugodę za niedopuszczalną (art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. e);

6) nowy przepis art. 91a dotyczy **wynagrodzenia oraz zwrotu kosztów dla kuratora procesowego** i stanowi, że:

- kuratorowi ustanowionemu dla strony w danej sprawie przysługuje wynagrodzenie oraz zwrot poniesionych przez niego wydatków niezbędnych do dokonania czynności. Przepis art. 85 stosuje się odpowiednio (art. 91a ust.1),

- wynagrodzenie kuratora będącego podatnikiem obowiązany do rozliczenia podatku od towarów i usług podwyższa się o kwotę podatku od towarów i usług, określoną zgodnie ze stawką tego podatku obowiązującą w dniu orzekania o tym wynagrodzeniu (art. 91a ust. 2);

- konsekwencją powyżej zmiany jest zmiana treści art. 92 ust. 1 poprzez poszerzenie kręgu osób objętych tą normą o kuratora ustanowionego dla strony w danej sprawie;

7) nowy przepis art. 102 ust. 5 przewiduje, iż „**wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych podlega rozpoznaniu w terminie 7 dni** od dnia złożenia albo uzupełnienia jego braków formalnych”.

PRZEPISY PRZEJŚCIOWE

W sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem 28 września 2023 roku, nowe przepisy stosuje się wyłącznie do pism i wniosków podlegających opłacie, które wnoszone są po tej dacie oraz do wydatków powstałych po dniu 28 września 2023 r., z zastrzeżeniem, że:

- przepis art. 95 ust. 5 oraz art. 102 ust. 5 stosuje się do wniosków złożonych po dniu 28 września 2023 roku wejścia w życie niniejszej ustawy,

- przepis art. 79 ust. 1 pkt 2 lit. 3 do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem 28 września 2023 roku stosuje się w razie wydania postanowienia o umorzeniu postępowania na skutek ugody zawartej po tej dacie,

- przepis art. 79 ust. 4 stosuje się do spraw wszczętych i niezakończonych przed dniem 28 września 2023 roku, w odniesieniu do orzeczeń wydanych po tej dacie.

Adw. Arkadiusz Słisz